

COCHRANE

Beslutningsstøtte øker pasienters kunnskap om behandlingsvalg

**Beslutningsstøtte til pasienter fremmer kunnskap og klargjør
pasientens personlige verdier.**

Therese Kristine Dalsbø

Seniorrådgiver

Område for helsetjenester, Folkehelseinstituttet

Behandling

Parese

Sykepleien Forskning 2014;9(1):10-11

DOI: [10.4220/sykepleienf.2014.0065](https://doi.org/10.4220/sykepleienf.2014.0065)

Slik støtte reduserer konflikt om behandlingsvalg og øker pasientens forståelse av de ulike behandlingsvalgene. Å inkludere pasienter og å gi dem en mer aktiv rolle forbedrer forståelsen av mulige risikoer ved behandlingen. Slik konkluderer forfatterne i en nylig oppdatert systematisk oversikt.

I en rekke situasjoner står pasienter overfor behandlingsvalg hvor «best» behandlingsform ikke nødvendigvis er åpenbar. Det finnes mange screeningsverktøy og behandlingsformer i helsetjenesten som har usikkert kunnskapsgrunnlag. Det finnes også gode behandlingsformer, som øker risiko for at pasienten opplever skader eller bivirkninger. Andre behandlingsformer kan være usikre i den forstand at få av dem som behandles oppnår en positiv effekt. I tillegg til vanlig rådgivning, finnes en rekke verktøy for helsepersonell som kalles beslutningsstøtte og som er ment å hjelpe pasienten i å delta i beslutningen om valg av behandlingsform eller screening. Med beslutningsstøtte menes en prosess der pasient og helsepersonell går gjennom beslutningen som må fattes i fellesskap. De går gjennom kunnskapsbasert informasjon om helsetilstanden og fordeler og ulemper ved de ulike behandlingsvalg. Valg om behandling fattes ut fra pasientens verdier og preferanser.

Hva sier forskningen?

Forfatterne som står bak oppdateringen av denne systematiske oversikten vurderte effekten av beslutningsstøtte sammenliknet med vanlig behandling.

Forfatterne inkluderte 115 studier og fant:

- Beslutningsstøtte er mer effektivt enn vanlig behandling for å øke pasientens helsekunnskap
- Beslutningsstøtte er mye mer effektivt enn vanlig behandling for å øke pasientens risikoforståelse
- Beslutningsstøtte er mer effektivt enn vanlig behandling for å øke samsvar mellom pasientens verdier og behandlingspreferanse
- Beslutningsstøtte er mer effektivt enn vanlig behandling for å øke pasientens følelse av å være velinformert og mer klar over sine verdier
- Beslutningsstøtte er mer effektivt enn vanlig behandling for å øke pasientens involvering i å velge behandling

Hva er denne informasjonen basert på?

Forskerne i Cochrane-samarbeidet har oppdatert en oversikt over randomiserte kontrollerte studier som har undersøkt effekten av beslutningsstøtte for å hjelpe personer med å ta velinformerte valg om behandlingsform sammenliknet med vanlig behandling. Forskerne gjorde systematiske søk i flere databaser, og fant 115 studier med til sammen 34 444 deltakere. Personene som var med i studiene skulle velge behandlingsform eller delta i screening. Studiene var utført i Amerika, Canada, Australia, England, Tyskland, Nederland, Finland, Sverige, Kina og en fellesstudie i Australia og Canada. Studiene var utført både i primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Personene som deltok sto overfor ulike behandlingsvalg for eksempel screening for kreft eller diabetes, ulike kirurgiske inngrep eller medikamentell behandling og influensavaksine. Beslutningsstøtten som ble tilbudt i studiene varierte i form og innhold. Studiene hadde overordnet lav risiko for skjevheter (bias), men det var også en rekke uklarheter. Begrensningene i studiene var i hovedsak relatert til mangel på blinding av deltaker og personalet i studiene.

Referanser

Stacey D, Légaré F, Col NF, Bennett CL, Barry MJ, Eden KB, Holmes-Rovner M, Llewellyn-Thomas H, Lyddiatt A, Thomson R, Trevena L, Wu JHC. Decision aids for people facing health treatment or screening decisions. Cochrane Database of Systematic Reviews 2014, Issue 1. Art. No.: CD001431. DOI: [10.1002/14651858.CD001431.pub4](https://doi.org/10.1002/14651858.CD001431.pub4).